

Internetconsultatie invoeren standaardverpakkingen voor sigaren en elektronische dampwaar

DEEL I - REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Wij – 21 organisaties die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie (zie Deel II) – zijn groot voorstander van de invoering van neutrale verpakkingen voor sigaren en elektronische dampwaar.

Overheidsmaatregelen hard nodig op weg naar Rookvrije Generatie

Wij vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Dat betekent vrij van blootstelling aan en het gebruik van alle tabaks- en aanverwante producten. Helaas beginnen nog steeds elke week honderden kinderen met roken en vaperen. Jaarlijks sterven er 20.000 Nederlanders aan de gevolgen van roken.¹ Gelukkig is er een sterke maatschappelijke beweging op gang gekomen die zich inzet om dit tijt te keren. De Rijksoverheid speelt echter ook een belangrijke rol. **We hebben de overheid nodig om snelheid te maken en zo spoedig mogelijk een einde te maken aan de vermijdelijke ziekten en sterfte door roken.**

Neutrale verpakkingen als bewezen effectieve maatregel op weg naar een Rookvrije Generatie

De afgelopen jaren zien we een **zorgwekkende stijging** van het aantal jongeren dat e-sigaretten (vapes) gebruikt. 21,7 procent van de Nederlandse jongeren en jongvolwassenen (12 tot en met 25 jaar) heeft in het afgelopen jaar een e-sigaret gebruikt.² Het aantal jongeren uit klas 2 en 4 van de middelbare school dat wekelijks vaperen is tussen 2019 tot 2023 **verviervoudigd**, van 2 naar 9 procent.³ Bovendien is het **aannemelijk dat het gebruik van e-sigaretten een opstap is naar het roken van sigaretten**.⁴ Zeven op de tien jongeren (12 t/m 25 jaar) die maandelijks een e-sigaret gebruiken, rookt óók maandelijks sigaretten.² Hoewel er een gebrek is aan cijfers over het gebruik van cigarillo's (kleine sigaren) onder jongeren in Nederland, zien we **zorgelijke ontwikkelingen in het buitenland**. In de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk zien we **de populariteit van sigaren en cigarillo's toenemen, met name onder jongeren en jongvolwassenen**.⁵

De verpakkingen van deze producten zijn één van de voornaamste marketingtools waarover de tabaksindustrie beschikt om nieuwe rokers te werven. Er zijn op dit moment dan ook allerlei verpakkingen in verschillende soorten, maten en kleuren op de markt. Voor sigaretten en shag werd hier per 1 oktober 2020 een eind aan gemaakt. Voor **sigaren (inclusief cigarillo's) en e-sigaretten** geldt dat marketing via de verpakking nog steeds kan en mag. Dat is inconsequent, want ook het gebruik van deze producten is ontzettend schadelijk en verslavend. De tabaksindustrie krijgt nu nog steeds de kans om deze

¹ RIVM. (z.d.). *Hoe ongezond is roken?* Geraadpleegd op 22 juli 2025, van <https://www.rivm.nl/tabak/hoe-ongezond-is-roken>

² Trimbos-instituut (2023) Jongerenmonitor tabaks- en nicotineproducten het gebruik van tabaks- en nicotineproducten door jongeren en jongvolwassenen van 12 tot en met 25 jaar (herziene versie). <https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/2023/10/AF2112-Jongerenmonitor-Tabaks-en-nicotineproducten.pdf>

³ GGD-GHOR (2024) Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 <https://ggdghor.nl/wp-content/uploads/2024/05/Landelijk-rapport-Gezondheidsmonitor-Jeugd-2023.pdf>

⁴ Pierce et al. (2021) Use of E-cigarettes and Other Tobacco Products and Progression to Daily Cigarette Smoking. *Pediatrics*. 147(2). <https://doi.org/10.1542/peds.2020-025122>

⁵ Zie CDC (2024) *Cigar use in the United States* <https://www.cdc.gov/tobacco/other-tobacco-products/current-cigar-use.html> en Sarah E Jackson, Lion Shahab, Jamie Brown, Trends in Exclusive Non-Cigarette Tobacco Smoking in England: A Population Survey 2013–2023, *Nicotine & Tobacco Research*, Volume 27, Issue 2, February 2025, Pages 342–350, <https://doi.org/10.1093/ntr/ntae021>

verpakkingen extra aantrekkelijk te maken, waardoor jongeren verleid worden om de producten uit te proberen of naar de producten over te stappen. Neutrale verpakkingen dragen eraan bij dat deze producten als minder aantrekkelijk worden gezien en dat het bewustzijn over de schadelijkheid van roken en vaperen wordt vergroot.⁶ Dit is een belangrijk mechanisme als het gaat om de bescherming van jongeren tegen de verleiding om te gaan roken of vaperen.

Neutrale verpakkingen voor alle onderdelen van e-sigaretten & cigarillo's

In het wetsvoorstel worden eisen gesteld aan **verpakkingen van elektronische dampwaar van zowel met als zonder nicotine**. Daarnaast worden de neutrale verpakkingen ook ingevoerd voor losse onderdelen van sigaretten, zoals navulverpakkingen en onderdelen die afzonderlijk van het apparaat zelf verkocht worden. We vinden het **positief dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende typen en onderdelen van e-sigaretten**.

Ook zijn we blij dat cigarillo's onder de standaardregels voor verpakkingen gaan vallen. Deze kunnen namelijk potentieel **populair worden onder Nederlandse jongeren**, zoals we dat ook in andere landen hebben zien gebeuren. Door nu al de standaardverpakking in te voeren, kunnen we voorkomen dat de **tabaksindustrie de verpakkingen van cigarillo's aantrekkelijk gaat maken** en ze gaat markten op Nederlandse jongeren.

Neutrale verpakkingen vereenvoudigen handhaving

Standaardverpakkingen maken handhaving voor de NVWA eenvoudiger. De beoordeling of een verpakking wel of niet voldoet aan de eisen is nu nog ingewikkelder, omdat de **huidige verpakkingseisen veel ruimte voor interpretatie** laten. Daarnaast maken neutrale verpakkingen de **handhaving op illegale vapes makkelijker**, omdat er beter en sneller kan worden gezien of de verpakking neutraal en dus (waarschijnlijk) legaal is, of dat het gaat om illegale producten in andere verpakkingen.

Aandachtspunt 1: Geen verdere vertraging

Oorspronkelijk werd ernaar gestreefd om de standaardverpakking voor sigaren en e-sigaretten op **1 januari 2025** in werking te laten treden. Dit bleek niet haalbaar, maar in januari 2025 werd in het Staatsblad gepubliceerd dat het besluit om standaardverpakkingen voor deze producten in te voeren **met ingang van 1 juli 2025** in werking zou treden.⁷ Nu is de ingangsdatum opnieuw uitgesteld, naar **1 april 2026**. Wij roepen de regering op om de inwerkingtreding te versnellen naar 1 oktober 2025, of uiterlijk 1 januari 2026. Indien dit niet haalbaar blijkt, verzoeken wij de regering om een nadere en duidelijke toelichting waarom inwerkingtreding pas in april 2026 mogelijk zou zijn.

Aandachtspunt 2: Overgangstermijnen gelijktrekken

In het wetsvoorstel worden **twee verschillende overgangstermijnen** aangehouden, namelijk één jaar uitverkooptermijn voor cigarillo's en elektronische dampwaar en twee jaar voor sigaren (anders dan cigarillo's). Deze discrepantie vinden we opmerkelijk. Nog opmerkelijker vinden we de keuze om de

⁶ Dit geldt nadrukkelijk ook in aanvulling op de eisen uit de Europese Tabaksproductenrichtlijn (waarmee grafische gezondheids waarschuwingen verplicht worden gesteld). Zie bijvoorbeeld: Babineau, K. & Clancy, L. (2015). Young people's perceptions of tobacco packaging: a comparison of EU Tobacco Products Directive & Ireland's Standardisation of Tobacco Act. *BMJ Open*, 5, e007352. Beschikbaar via: <https://bmjopen.bmj.com/content/5/6/e007352>.

⁷ Besluit 13 januari 2025, houdende wijziging van het Tabaks- en rookwarenbesluit in verband met de invoering van standaardverpakkingen voor sigaren en elektronisch dampwaar, beschikbaar via: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2025-8.html#>.

productie van sigaren (met uitzondering van cigarillo's) zonder standaardverpakking **toe te staan tot nog eens zes maanden na de datum van inwerkingtreding.** Met deze constructie worden standaardverpakkingen voor sigaren in feite pas 1,5 jaar later ingevoerd dan voor cigarillo's en elektronische dampwaar. Ervaringen uit het buitenland laten zien dat een langere uitverkoopregeling vooral wordt gebruikt door de tabaksindustrie om de **daadwerkelijke invoering van neutrale verpakkingen te vertragen.**⁸ Om deze reden pleiten wij voor het **gelijktrekken van de twee overgangstermijnen tot alleen een uitverkooptermijn van maximaal één jaar.**

⁸ Zie onder meer: Critchlow, N., Stead, M., Moodie, C., Eadie, D. & MacKintosh, A. (2018). Introduction of standardized tobacco packaging during a 12-month transition period: Findings from small retailers in the United Kingdom. *Nicotine & Tobacco Research*, nty006. Beschikbaar via: <https://academic.oup.com/ntr/advance-article-abstract/doi/10.1093/ntr/nty006/4803581>; Moodie, C., Hoek, J., Scheffels, J., Gallopel-Morvan, K. & Lindorff, K. (2018). Plain packaging: legislative differences in Australia, France, the UK, New Zealand and Norway, and options for strengthening regulations. *Tobacco Control*. Beschikbaar via: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2018/08/01/tobaccocontrol-2018-054483>.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE INDIENENDE PARTIJEN

Deze reactie is ingediend namens de volgende **21 organisaties**:

1. Hartstichting
2. KWF
3. Longfonds
4. Alfa-college Groningen
5. Clean Air Nederland
6. De Nederlandse GGZ
7. Gemeente Berg en Dal
8. Gemeente Hellendoorn
9. Gemeente Roosendaal
10. GGD GHOR Nederland
11. Groningen Centre for Health Law
12. Heartbeat Ventures
13. Hersenstichting
14. Koninklijk Nederlands Korfbalverbond
15. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde
16. Pfizer
17. PinK-FOX
18. Planteijdt Communicatie
19. Stichting Rookpreventie Jeugd
20. Verslavingskunde Nederland
21. WeQuit

De deelnemende organisaties zetten zich samen met een groot aantal andere partijen en individuen in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie. Dat draagt bij aan het realiseren van een Gezonde Generatie. De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om tabaks- of aanverwante producten te gebruiken. Daaronder verstaan we bijvoorbeeld ook e-sigaretten en nicotineproducten zonder tabak. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie sinds de totstandkoming van het Nationaal Preventieakkoord een belangrijke doelstelling is van de Nederlandse overheid.

Het belang van een Rookvrije Generatie is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks **overlijden er meer dan 20.000 mensen** aan de gevolgen van roken en meerroken. En toch **beginnen er iedere week weer honderden kinderen** met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen roken: **87%** van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en **89%** vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. **86%** is voor maatregelen vanuit de overheid om ervoor te zorgen dat jongeren niet beginnen met roken.⁹

⁹ Bron: *Draagvlakonderzoek Tabaksontmoedigingsbeleid* (2024) uitgevoerd door Verian (voorheen Kantar Public) in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.268 Nederlanders van 18 jaar en ouder.